

Werken met rijke teksten in een diverse school

LOWAN

12 maart 2026

Merlijn Wentzel

Tijdens de
inloop kun
je alvast
een rijke
tekst lezen!

Check-in

taal
vorming

Soorten vragen die je kunt stellen*:

Tekstvragen

Waar gaat deze tekst/dit boek/dit filmpje over? |
Wat wil de maker je vertellen?
Wie zou de maker kunnen zijn?

Hoofdvragen

Wat valt je op? Wat heb je onthouden? Wat heb je voor nieuws geleerd?
Waarover moet je nog nadenken? Wat had de maker beter moeten uitleggen? Waar ben je nieuwsgierig naar?

Hartvragen

Wat voel je bij deze tekst? Wat vind je het mooiste? Heb je iets geleerd over jezelf/je eigen leven? Zijn er dingen die je wilt veranderen na het lezen van deze tekst?

*Bron: Focus op Begrip

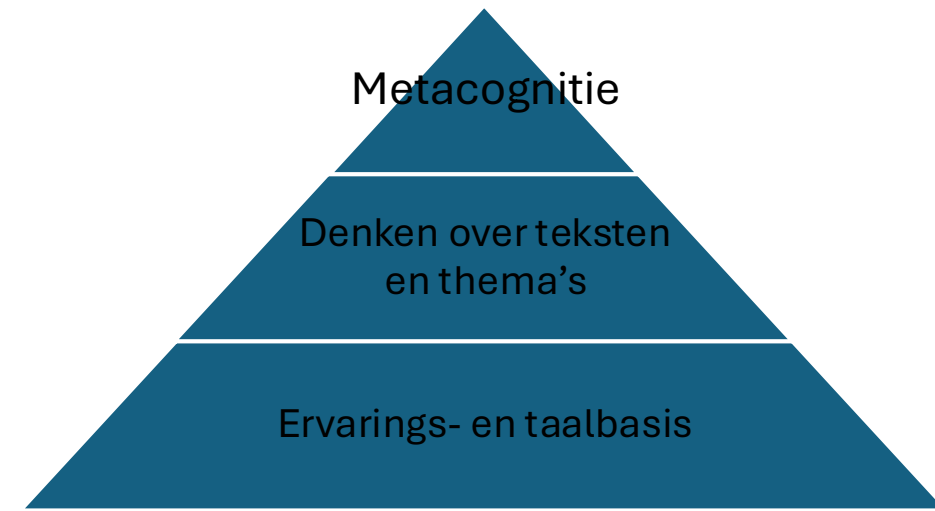
Taalvorming maakt kinderen taalrijk

- Taalronde: praten, luisteren, tekenen en schrijven over ervaringen.
- Tekstbespreking: leren reviseren
- Genre-taalronde: schrijven over kennis met aandacht voor genredidactiek.
- FOCUS op begrip: lezen, praten en kennis opbouwen.
(Van Koeven, E. & Smits, A. (2020))

rijke teksten

Kenmerken Focus op begrip

- Rijke, authentieke, niet verarmde teksten
- Echte redenen om de teksten te lezen
- Geen losse teksten, maar meerdere teksten en boeken binnen dezelfde context
- Filmpjes om te komen tot kennisontwikkeling vóór het lezen (scaffolding)
- Herhaald lezen van teksten
- Leesstrategieën en vragen staan niet centraal, maar actief denken over de inhoud van de teksten
- Interessant gesprek over teksten
- Gericht op verrijken van ervarings- en taalbasis van leerlingen

Focus op begrip

Stap	Soort les	Invulling
1		Kies een multiperspectivisch thema
2	Boekles	Kies twee voorleesboeken bij het thema (fictie), minimaal 20 minuten per dag voorlezen
3		Zorg voor een motiverend boekenaanbod met themaboeken
4		Iedere dag minimaal 30 minuten vrij lezen. Iedere leerling leest minimaal 25 boeken per jaar
5	Actief lezen	Werken met coherente tekstsets (fictie en non-fictie)
6		Schrijven over het thema en de teksten

Stappen in een tekstles

1. Filmpje, boek of afbeeldingen bekijken: zelfde startniveau
→ hoofd- of hartvraag stellen
2. Tekst voorlezen, leerlingen lezen mee.
→ tekst-, hoofd- of hartvraag stellen
3. → vooraf tekst-, hoofd- of hartvraag stellen
Individueel of in tweetallen tekst nog een keer lezen om de vraag te beantwoorden
4. Informatie uit tekst verwerken

Tekst-, hoofd- en hartvragen

(= denken over inhouden)

Denken over tekstvragen

Waar gaat deze tekst/dit boek/dit filmpje over? Wat wil de maker je vertellen?

Denken over hoofdvragen

Wat valt je op? Wat heb je voor nieuws geleerd? Waarover moet je nog nadenken? Wat had de maker beter moeten uitleggen? Waar ben je nieuwsgierig naar?

Denken over hartvragen

Wat voel je bij deze tekst? Wat vind je het mooist? Heb je iets geleerd over jezelf/je eigen leven? Zijn er dingen die je wilt veranderen na het lezen van deze tekst?

Vorbereidingsformulier

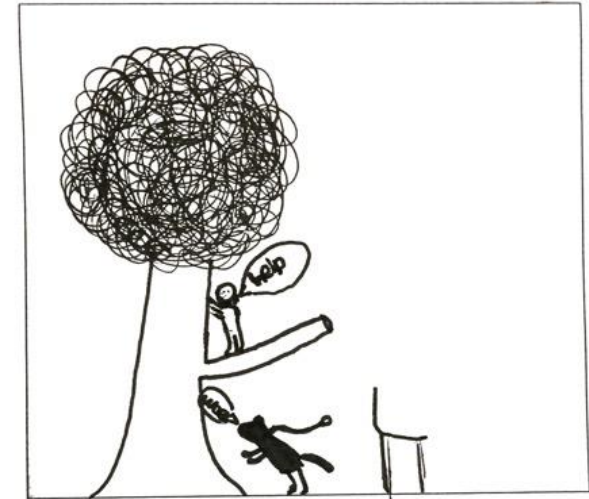
Invulformulier voorbereiding <u>Tekstles</u>	
Groep: Thema: Leerkracht(en): Tekst die je gaat gebruiken:	
Soorten vragen die je kunt stellen*:	
	Tekstvragen Waar gaat deze tekst/dit boek/dit filmpje over? Wat wil de maker je vertellen? Wie zou de maker kunnen zijn?
	Hoofdvragen Wat valt je op? Wat heb je onthouden? Wat heb je voor nieuws geleerd? Waarover moet je nog nadenken? Wat had de maker beter moeten uitleggen? Waar ben je nieuwsgierig naar?
	Hartvragen Wat voel je bij deze tekst? Wat vind je het mooist? Heb je iets geleerd over jezelf/je eigen leven? Zijn er dingen die je wilt veranderen na het lezen van deze tekst?
* <u>Roos Van Kooijen</u> , E. & Smits, A. (2020). <i>Rijke taal</i>	
Fase 1: Filmpje, foto(s) etc. (ondersteunende info) die je van tevoren inzet (scaffolding):	
Tekst-, hoofd- of hartvraag, die je stelt na het bekijken van het filmpje, foto's, etc.	
Manier van bespreken van deze vraag:	
Nogmaals kijken naar het filmpje, foto's, etc.	
Tekst-, hoofd- of hartvraag, die je stelt voor het voor de tweede keer bekijken van het filmpje, foto's, etc.	

Fase 2: Hardop voorlezen van de tekst
Tekst-, hoofd- of hartvraag, die je stelt na het lezen van de tekst.
Wat is je doel met deze vraag en hoe wil je de antwoorden bespreken? (Denk aan: in groepjes, in tweetallen, klassikaal)
Fase 3: Individueel of in tweetallen lezen van de tekst
Tekst-, hoofd- of hartvraag, die de kinderen moeten bespreken na het lezen van de tekst (dit is een andere vraag dan de centraal besproken vraag):
Welke vraag stel je en hoe ga je dat doen?
Organisatie
Fase 4: Verwerking
Op welke manier laat je de hoofdpunten uit de tekst noteren? (Denk aan: conclusie, eigen mening, <u>woordweb</u> , <u>mindmap</u> , begrip van de dag, etc.):

Taalronde over een keer dat je een dier zag

Om het thema te verbinden aan de belevingswereld spreken, luisteren, tekenen, schrijven we over eigen ervaringen.

En vooral ook, omdat ieder kind iets te vertellen heeft. Vanuit die betrokkenheid en behoefte om ervaringen te delen komen kinderen tot het schrijven van rijke, persoonlijke teksten.

ik had net een nieuwe hand en ik was hem heel
graag uitlaten en toen mocht dat toen klom
ik in een boom en toen ging mijn hand steeds op mij
springen en toen viel ik bijna uit de boom
en ik was al bang voor handen
en toen ging ik huilen en toen was ik mijn hand nog
meer uit laten (maar dat deed ik toch)

De big five van Nederland

DE WOLF

Sinds 2019 is de wolf weer officieel terug in Nederland. Er worden er zelfs steeds meer gespot! Je zult ze niet snel tegenkomen, want ze zijn heel schuw. Maar je kunt wel op zoek gaan naar hun sporen. Vooral de grote drokken, vol met botjes en haar ontdek je snel. Mocht je nou toch een wolf in het wild tegenkomen, paniek, wees niet bang, maar houd wel afstand.

DE WISENT

Wat een jekel! Met zijn 800 kilo is de wisent of Europese bizon het grootste landdier van Europa. Hij kan wel 100 woorden! Kan jij iemand die zo lang k? De wisent was bijna verdwenen. Gelukkig bleef een kleine kudde leven in het oerbos van Bialowieza in Polen. Nu gaat het beter met de wisent en worden ze weer op verschillende plaatsen in Europa uitgezet. Ook in Nederland kun je ze weer zien bij de Maashorst, en op excursie met de boswachter op de Veluwe en de Zandvoortse duinen.

DE GRIJZE ZEEHOND

Niet de wolf, maar de grijze zeehond is ons grootste roofdier. Ze kunnen tot 3 meter lang en tot 350 kilogram zwaar worden! Ze eten vooral vis. Maar ook de enige dolfijn die je dichtbij onze kust kunt zien, de anderhalve meter lange bruinviss, wordt wel eens opgegeten! Wil je ze spotten? Dat kan! In de Waddenzee en bij de Brouwerdam, op de grens van Zuid-Holland en Zeeland, zijn er vaak een paar van heel dichtbij te zien.

DE ZEEAREND

Als deze vlieger ernaar komt, raken alle ganzen en zelfs voeten in paniek! Hij is de grootstearend van Europa. Als hij zijn vleugels uitslaat, is hij wel 2,5 meter breed. Hij eet vooral vis en watervogels, maar lust ook best een dood hertje. En stelen doen ze ook! Ik heb ze wel eens zien stelen van de kleinere visarend. Goede plekken om de zeearend te spotten zijn de Biesbosch, de Oostvaardersplassen en Lauwersmeer.

DE EUROPESE BEVER

De beaver is het grootste knaagdier van Europa en heel slim. Zo leggen ze dammen aan om ervoor te zorgen dat de ingang van het nest onder water blijft, en dus veilig is. En door deze dammen ontstaan er hele nieuwe moerassen, waar libellen, vissen en amfibieën kunnen wonen. Met wat geluk kun je ze in de schemering zien in de Biesbosch, de Millingerwaard of de Roer in Limburg.

Bron: <https://rangers.wwf.nl/dieren/big-5-in-nederland>

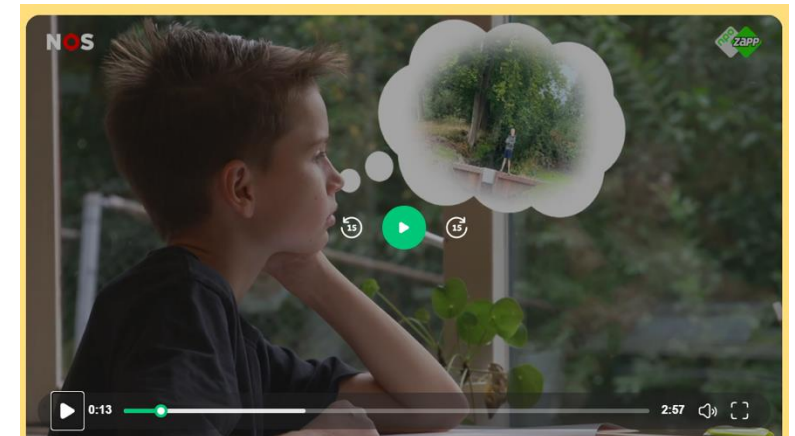
De komst van de wolf: scaffolding

- Filmpje over de komst van de wolf

? 'Wat heb je onthouden?'

- Filmpje over wonen in de buurt van de wolf

Zomervakantie voorbij: op deze school gaat het veel over de wolf

maandag 1 september, 18:46

? 'Wat vind je hiervan?'

De komst van de wolf: tekst voorlezen

Wolven in de Nederlandse natuur

Niels Kerstes, 9 april 2019

Als er in de natuur een diersoort bijkomt, heeft dat soms grote gevolgen voor een heleboel andere soorten. Jarenlang leefden er bijvoorbeeld geen wolven in Nederland, maar nu worden ze weer steeds vaker gezien. Gaat er iets veranderen in de Nederlandse natuur?

Wolven, wapiti's en bomen

Om te bedenken wat er in Nederland gaat gebeuren als hier meer wolven leven, helpt het om te kijken naar wat er eerder in een ander gebied gebeurde. Yellowstone National Park is een natuurgebied in de Verenigde Staten. Rond 1930 waren alle wolven uit dit park verdwenen. Tientallen jaren later, in 1995, werden er weer wolven uitgezet. Sindsdien is er veel veranderd in het park. Omdat er lange tijd geen wolven waren, leefden er steeds meer wapiti's in het park. Zonder de wolven bleven deze herten tijdens de winter lang op dezelfde plek hangen. Daar vraten ze bijna alles kaal. Hierdoor hadden jonge bomen weinig kans om te groeien. Nadat de wolven werden uitgezet, nam het aantal wapiti's af. Bovendien bleven de wapiti's niet meer graag lang op één plek hangen. Hierdoor kregen de jonge bomen, waaronder wilgen, wel de mogelijkheid om te groeien.

Meer wolven, meer bevers?

Bevers in Yellowstone National Park profiteerden misschien van de terugkeer van de wolven. Bevers zijn dol op wilgen. Ze eten de bladeren, twijgjes en de schors van de bomen. De wilgen in het park zijn nu dikker en hoger dan in de tijd voor de terugkeer van de wolven. Tegelijkertijd is het aantal beverkolonies flink toegenomen sinds de wolven in het park zijn uitgezet. De bevers hebben grote invloed in het park: doordat ze dammen bouwen, gaan riviertjes anders lopen en ontstaan er vijvers waar vissen in leven.

Dat het aantal bevers groeide sinds de terugkeer van de wolven, betekent trouwens niet automatisch dat dat ook echt door de wolven komt. Er is misschien wel iets anders in het park veranderd waardoor de bevers het beter doen.

De wolf in Nederland

Gaan we in de Nederlandse natuur iets merken van de terugkeer van de wolf? Leo Linnartz, wolvenkenner bij ARK Natuurontwikkeling, denkt dat er wel iets zal veranderen: "Herten en zwijnen zullen alerter worden en in grotere groepen gaan leven. Vele ogen en oren merken een roofdier namelijk eerder op. Langdurig op een plek met veel voedsel blijven is niet slim met een wolf in de buurt, dus de dieren zullen meer rondtrekken dan voorheen en korter op dezelfde plek verblijven."

Voedsel voor aaseters

Wat betreft het aantal herten zal er waarschijnlijk niet zoveel veranderen. Op de meeste plekken in Nederland zorgen jagers er al voor dat er niet te veel herten zijn. Leo: "In de Oostvaardersplassen of de Amsterdamse waterleidingen leven veel herten. Als wolven deze gebieden bereiken, wordt de klus voor de beheerders een stuk gemakkelijker. Ze hoeven dan minder jagers in te huren. Ook keren aaseters zoals raven weer terug." Herten die door jagers worden geschoten, gaan nu vaak naar de slager. Wolven ruimen de restjes van hun prooi natuurlijk niet op. Aaseters, zoals raven, profiteren daarvan.

Wat wist je nog niet?

Deze raven in Yellowstone wachten geduldig tot de wolven zijn uitgegeten.

De komst van de wolf: tekst zelf lezen

Wolven in de Nederlandse natuur

Niels Kerstes, 9 april 2019

Als er in de natuur een diersoort bijkomt, heeft dat soms grote gevolgen voor een heleboel andere soorten. Jarenlang leefden er bijvoorbeeld geen wolven in Nederland, maar nu worden ze weer steeds vaker gezien. Gaat er iets veranderen in de Nederlandse natuur?

Wolven, wapiti's en bomen

Om te bedenken wat er in Nederland gaat gebeuren als hier meer wolven leven, helpt het om te kijken naar wat er eerder in een ander gebied gebeurde. Yellowstone National Park is een natuurgebied in de Verenigde Staten. Rond 1930 waren alle wolven uit dit park verdwenen. Tientallen jaren later, in 1995, werden er weer wolven uitgezet. Sindsdien is er veel veranderd in het park. Omdat er lange tijd geen wolven waren, leefden er steeds meer wapiti's in het park. Zonder de wolven bleven deze herten tijdens de winter lang op dezelfde plek hangen. Daar vraten ze bijna alles kaal. Hierdoor hadden jonge bomen weinig kans om te groeien. Nadat de wolven werden uitgezet, nam het aantal wapiti's af. Bovendien bleven de wapiti's niet meer graag lang op één plek hangen. Hierdoor kregen de jonge bomen, waaronder wilgen, wel de mogelijkheid om te groeien.

Meer wolven, meer bevers?

Bevers in Yellowstone National Park profiteerden misschien van de terugkeer van de wolven. Bevers zijn dol op wilgen. Ze eten de bladeren, twijgjes en de schors van de bomen. De wilgen in het park zijn nu dikker en hoger dan in de tijd voor de terugkeer van de wolven. Tegelijkertijd is het aantal beverkolonies flink toegenomen sinds de wolven in het park zijn uitgezet. De bevers hebben grote invloed in het park: doordat ze dammen bouwen, gaan riviertjes anders lopen en ontstaan er vijvers waar vissen in leven.

Dat het aantal bevers groeide sinds de terugkeer van de wolven, betekent trouwens niet automatisch dat dat ook echt door de wolven komt. Er is misschien wel iets anders in het park veranderd waardoor de bevers het beter doen.

De wolf in Nederland

Gaan we in de Nederlandse natuur iets merken van de terugkeer van de wolf? Leo Linnartz, wolvenkenner bij ARK Natuurontwikkeling, denkt dat er wel iets zal veranderen: "Herten en zwijnen zullen alerter worden en in grotere groepen gaan leven. Vele ogen en oren merken een roofdier namelijk eerder op. Langdurig op een plek met veel voedsel blijven is niet slim met een wolf in de buurt, dus de dieren zullen meer rondtrekken dan voorheen en korter op dezelfde plek verblijven."

Voedsel voor aaseters

Wat betreft het aantal herten zal er waarschijnlijk niet zoveel veranderen. Op de meeste plekken in Nederland zorgen jagers er al voor dat er niet te veel herten zijn. Leo: "In de Oostvaardersplassen of de Amsterdamse waterleidingen leven veel herten. Als wolven deze gebieden bereiken, wordt de klus voor de beheerders een stuk gemakkelijker. Ze hoeven dan minder jagers in te huren. Ook keren aaseters zoals raven weer terug." Herten die door jagers worden geschoten, gaan nu vaak naar de slager. Wolven ruimen de restjes van hun prooi natuurlijk niet op. Aaseters, zoals raven, profiteren daarvan.

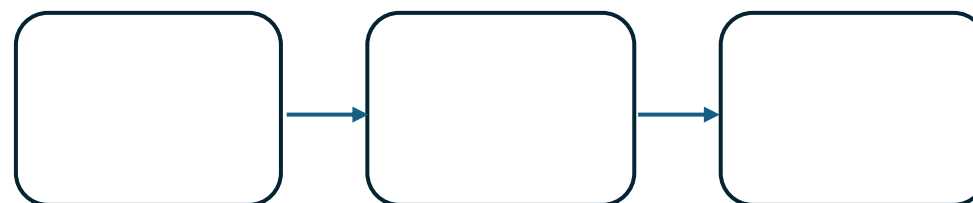
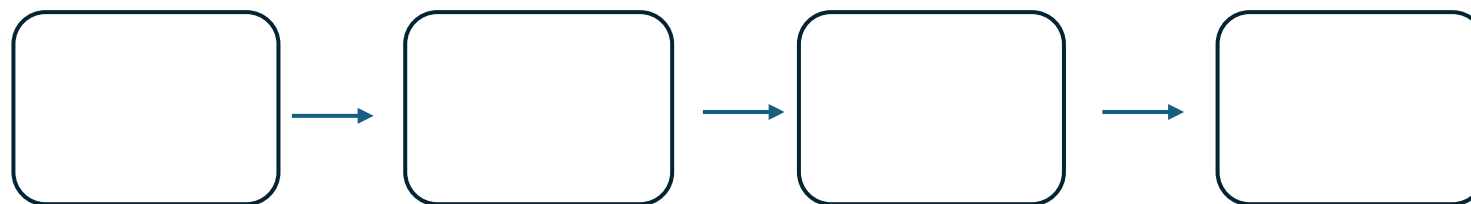
Welke positieve kanten zitten er aan de komst van de wolf? Ga hier naar opzoek en arceer deze punten.

Deze raven in Yellowstone wachten geduldig tot de wolven zijn uitgegeten.

De komst van de wolf: verwerking

Het maken van stroomdiagrammen

OF: Wat zijn de voor en nadelen van de wolf in Nederland?

de voordelen

de nadelen

De wolf: verdiepen

de Volkskrant

Columns Opinie Cartoons Podcasts Cultuur & Me

NIEUWS VESTIGING VAN DE WOLF

Wolf en wolvin in Nederland: alles over het begin van een roedel

Een wolf en een wolvin hebben zich op de Noord-Veluwe gevestigd, en dat houdt veel Nederlanders bezig. Schapenhouders willen ze afschieten om hun vee te beschermen, liefhebbers vinden de in Europa beschermde diersoort juist een aanvulling voor de biodiversiteit. Dit is wat we tot nu toe schreven over de terugkeer van de wolf.

<https://www.rijketeksten.org/sites/default/files/fragments/Ben%20niet%20bang%20voor%20wilde%20dieren%2030-33.pdf>

<https://www.rijketeksten.org/sites/default/files/downloads/Feller-Het-wolvenboek-p.-36-38.pdf>

schooltv

Wolven in Nederland

taal
vorming

Schrijven over dat wat je geleerd hebt

Een genrettekst (bijvoorbeeld betoog of beschouwing) over de komst van de wolf in Nederland

- Voorbeeldtekst met nadruk op vorm, signaalwoorden, structuur enzovoort
- Reviseren

Martin Luther King

Martin Luther King was een man die leefde van de jaren 30 tot de jaren 60. Hij protesteerde tegen de rassenscheiding en hij riep mensen op om ook te protesteren zonder geweld. Maar was het wel slim van Martin Luther King om te demonstreren/protesteren?

Aan de ene kant was het wel goed, want daardoor is wel meer gelijkheid gekomen en is de wet, die zei dat witte mensen meer rechten hebben dan zwarte mensen, afgeschaft. Hij inspireerde ook veel mensen om door te gaan, ook na zijn dood. Door hem komt ook de droom van gelijke rechten veel en veel dichterbij. Hij inspireerde ook veel met één van zijn vele quotes:

"I have a dream that my four little children will one day live in a nation where they will not be judged by the color of their skin but by their character. I have a dream today."

Aan de andere kant was het niet echt geweldig, want na een tijdje werden sommige mensen het zat en gingen ze in opstand, maar dan met geweld. En doordat zij ook geweld gebruikten, ging de politie dat ook doen, maar dat liep niet altijd even goed af. Sommige mensen werden te hardhandig behandeld en overleden. Martin Luther King was op 4 april 1968 doodgeschoten door een sluipschutter, omdat ze het niet met hem eens waren en hij al te veel veranderd had.

Hoewel er wel veel mensen vermoord (en hij zelf ook) of opgesloten werden, is het wel goed wat hij heeft gedaan, omdat er nu veel meer gelijkheid is tussen mensen met een zwarte huidskleur en een witte. En dat komt deels door het protesteren en demonstreren van Martin Luther King.

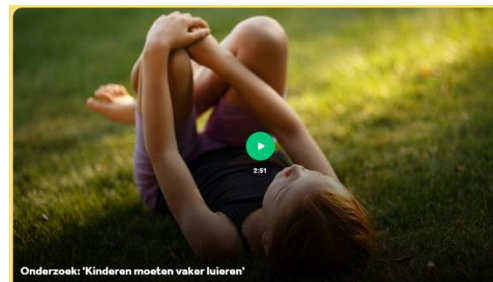
Andere tekst, andere gesprekken

taal
vorming

Noortje zit in groep acht en heeft net gehoord dat ze naar de havo mag. Haar ouders zijn trots en hopen stiekem zelfs op vwo. Maar Noortje begint te twijfelen. De excursie naar het Gerrit Rietveldcollege, een vmbo-school met veel aandacht voor techniek, heeft diepe indruk op haar gemaakt. Techniek boeit haar, en ze is er goed in. Eigenlijk wil ze het liefst naar het Rietveld. Maar hoe moet ze dat haar ouders vertellen?

<https://www.rijketeksten.org/zoek-rijke-tekst/hoogspanning>

Onderzoek: 'Kinderen moeten vaker luieren'

maandag 29 september, 15:11

<https://jeugdjournaal.nl/artikel/2584533-onderzoek-kinderen-moeten-vaker-luieren>

- Wie ervaart er soms stress?
- Wat vind jij van dit verhaal?
- Wat zeggen de karakters tegen Noortje over haar wens voor de havo?
- Wat zou jij Noortje of iemand anders in deze positie aanraden?

Inspiratie: Eaten Alive

- Filmpje over anaconda: wat heb je geleerd?
- Fragment Eaten Alive: wat heb je gezien?
- Tekst voorlezen: wat heb je onthouden van de tekst? In tweetallen bespreken.
- Tekst zelf lezen: wat vind je van dit verhaal? In tweetallen bespreken en op geeltje schrijven
- Wat weet je nu over de anaconda, kleur alles wat je geleerd hebt en schrijf op geeltje.

<https://www.youtube.com/watch?v=LlPyUwAotZo>

Fragment uit: Mathilda Masters en Louize Perdieu, "321 superslimme dingen die je moet weten over dieren", Lannoo, 2018. Dit fragment mag uitsluitend voor educatieve doeleinden worden gebruikt en mag niet verder worden verspreid.

174 JE MOET GOED GEK ZIJN OM JE TE LATEN INSLIKKEN DOOR EEN ANACONDA

Zou jij gek genoeg zijn om je te laten opeten door een enorme wurmslang? Natuurkenner Paul Rosolie is zo gek. Hij wilde zich voor het televisieprogramma *Eaten Alive* levend laten inslikken door een **anaconda**. Hij ging ervan uit dat de slang hem zou uitspuwen en als dat niet het geval was, moesten zijn medewerkers de anaconda doden en opensnijden.

Paul Rosolie trok een stalen pak aan dat hij insmeerde met varkensbloed. Hij ging voor de anaconda staan, klaar om opgegeten te worden. Maar de slang was bang en probeerde weg te komen. Rosolie daagde de anaconda uit tot ze hem uiteindelijk begon te wurgen. Al snel werd hij bang en vroeg aan zijn medewerkers om hem te redden.

De stunt kreeg natuurlijk heel veel kritiek. Anaconda's eten namelijk geen mensen. Ze kunnen het wel, maar ze doen het niet. Het zijn eigenlijk schuwe dieren die het liefst uit de buurt van mensen blijven.

De groene anaconda is de grootste en zwaarste wurmslang op aarde. Ze leeft in het tropisch regenwoud en in de rivieren, meren en moerassen van Zuid-Amerika. Een volwassen anaconda kan tot 9 meter lang worden en wel 200 kilogram wegen. De slangen brengen een groot deel van hun leven door in het water. Daar

zwemmen ze met alleen hun neusgaten en ogen boven water op zoek naar prooien. Dat kunnen vissen of schildpadden zijn, maar net zo goed een kaaïman, een varken en zelfs een hert of een jaguar. Als ze een prooi te pakken hebben, wikkelen ze hun enorme lichaam eromheen. Zo snoert ze de bloedsomloop van de prooi af. Er gaat geen bloed meer naar de hersenen, waardoor de prooi sterft. Vaak sleurt de anaconda de prooi ook het water in, waar ze verdrinkt. Anaconda's werken de prooi in één keer naar binnen en gaan dan ergens rustig liggen om ze te laten verteren. Tenzij ze lastiggevallenen worden door een vervelende natuurkenner natuurlijk die zich wil laten inslikken...

De anaconda.

Wat vinden we van dit verhaal?

Handwritten text on a yellowed page, likely a letter or document, with a signature at the bottom.

Intersect point

knot

Mar.
zeel get.
anaconda;
bang in tonger.
nampan
nam

Ik vind de Ameg
leut is en heel
king maar... de
man is gek nu
de Ameg... wil
niet het ~~de~~
maar de te
is braaf ook

Slecht voor wal
slecht voor wal

I think diff are
 analogous to us
 they do on it
 you can see
 how it is
 from our side
 story is
 direction

Verdwaal was een kenmerk van
nieuwe stijl en op
een doel heeft de
man door de tijd
van de naam de man
was maar een nieuw
serij

opanda waarden
is een nieuw serij

a cerse de m. 1862
 en 1862, m. 1862
~~en 1862, m. 1862~~
~~en 1862, m. 1862~~
 m. 1862, m. 1862
 m. 1862, m. 1862
 m. 1862, m. 1862

[illegible]

Wat weten we over
de anaconda?

[illegible]

1848
 1849
 1850
 1851
 1852
 1853
 1854
 1855
 1856
 1857
 1858
 1859
 1860
 1861
 1862
 1863
 1864
 1865
 1866
 1867
 1868
 1869
 1870
 1871
 1872
 1873
 1874
 1875
 1876
 1877
 1878
 1879
 1880
 1881
 1882
 1883
 1884
 1885
 1886
 1887
 1888
 1889
 1890
 1891
 1892
 1893
 1894
 1895
 1896
 1897
 1898
 1899
 1900

De anacondas is
groot en zwart
wurgslang op an
② anacondas
is in meere
lee rieren.
③ de anaconda
wil niet aaren

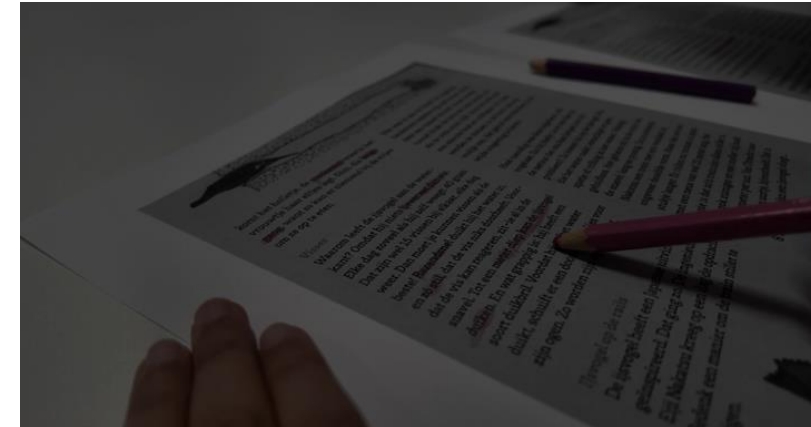
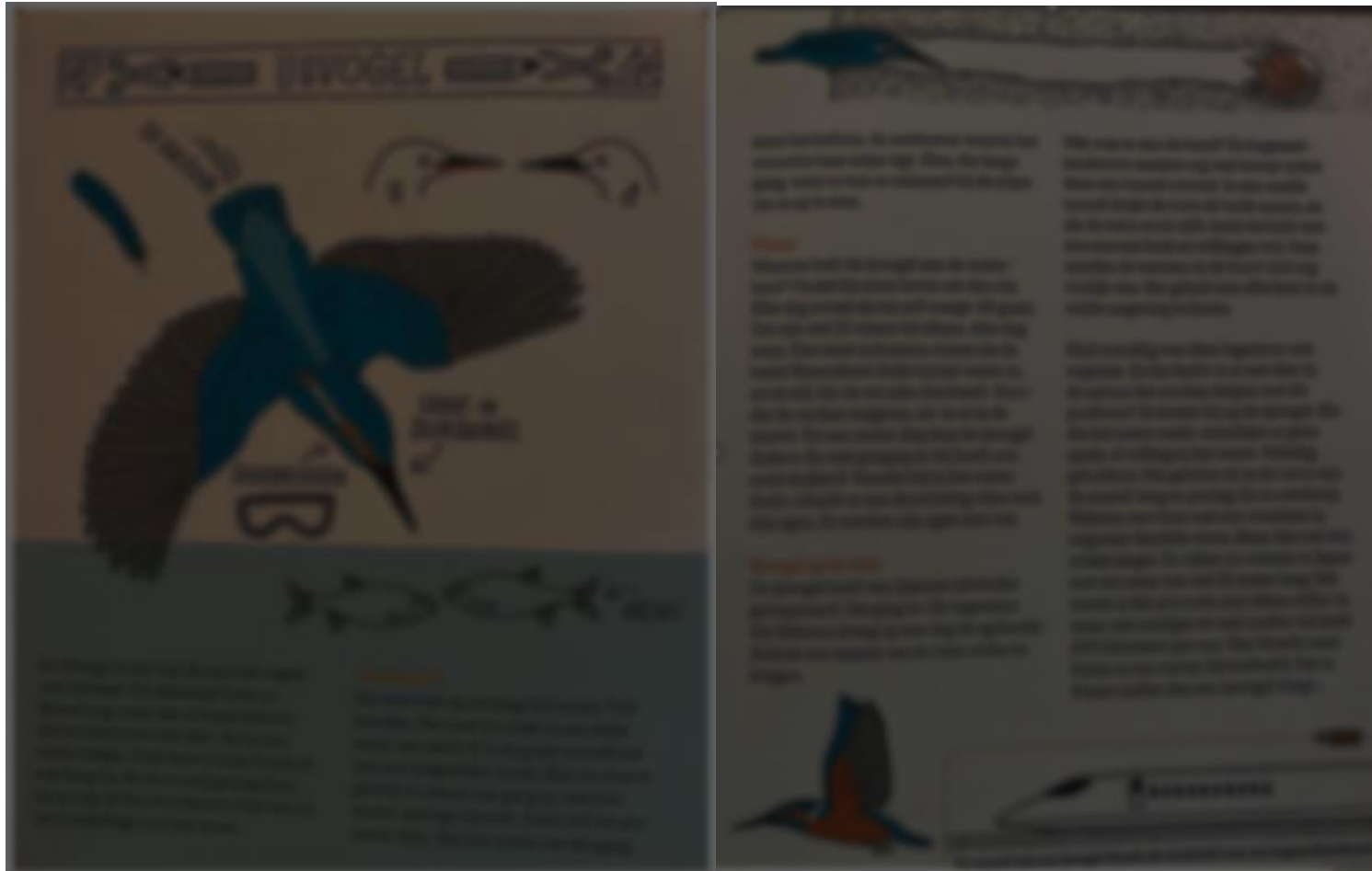
...the
... ..
... ..
... ..
... ..

1. The number of the first page
 2. The number of the second page
 3. The number of the third page
 4. The number of the fourth page
 5. The number of the fifth page
 6. The number of the sixth page
 7. The number of the seventh page
 8. The number of the eighth page
 9. The number of the ninth page
 10. The number of the tenth page

[illegible]

A group of students
 is studying in a
 library.

Inspiratie: uitvindingen uit de natuur

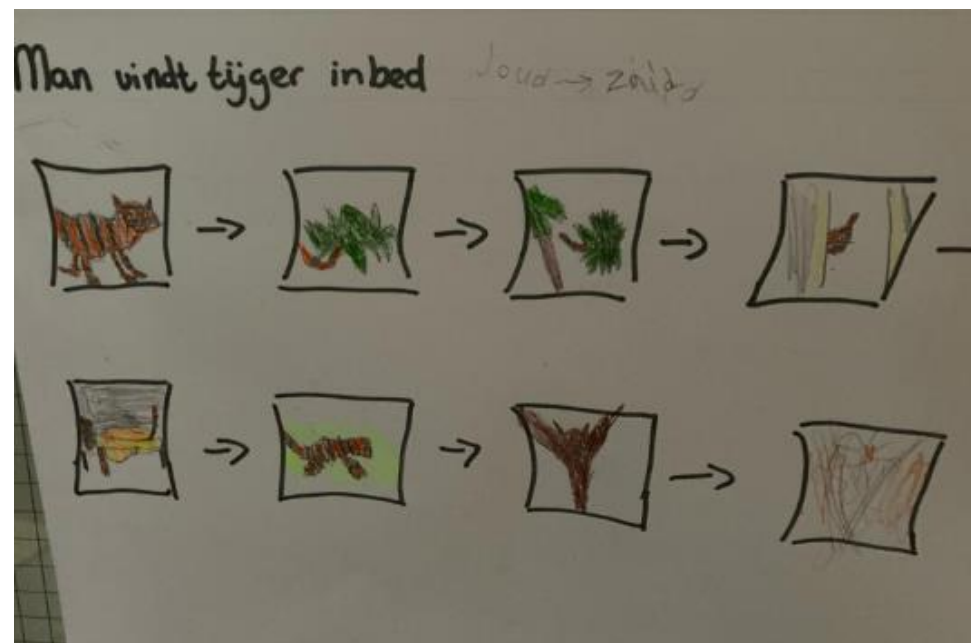
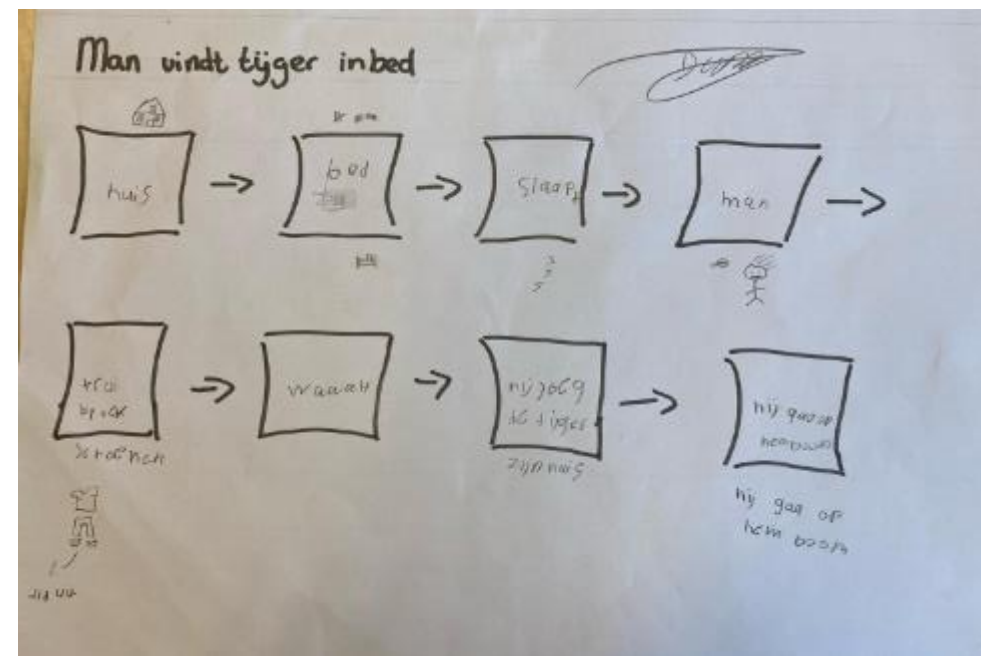
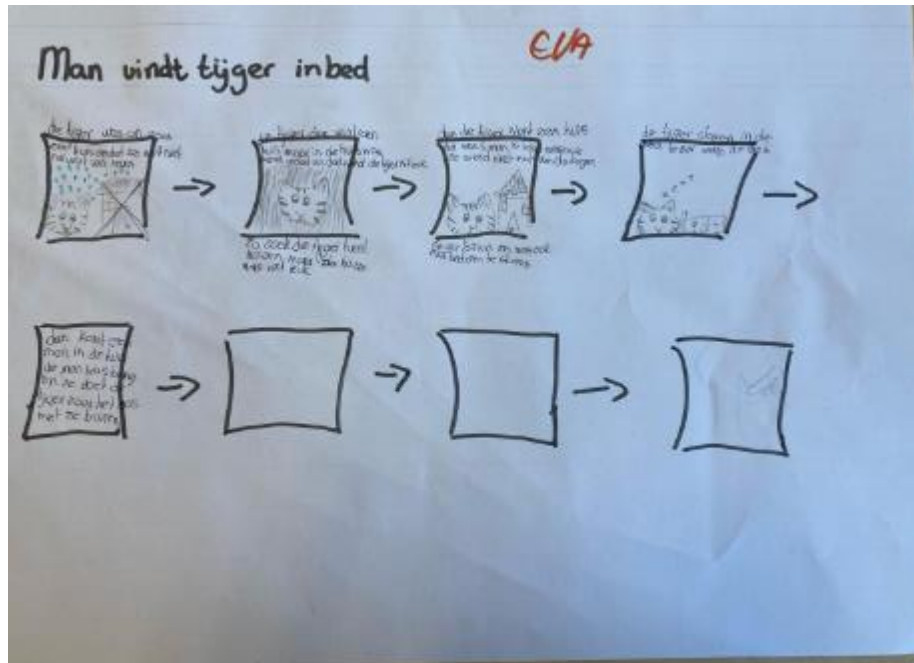

Uitvindingen uit de natuur: <https://youtu.be/bfbYeYfmASQ?si=m5KZ7tgZAvNKOlny>

Inspiratie: een tijger in je bed

- Bekijken van plaatje en titel: wat zie je? Hoe zou jij het vinden om een tijger in je bed te vinden?
- Voorlezen van tekst: wat denken jullie? Is het echt gebeurd?
- Googlen. Wat zou jij doen als je een tijger in je bed vindt?
- Wat doet deze man? Zelf tekst lezen, streep aan waar je dat leest.
- In tweetallen lezen van tekst, stroomdiagram invullen.

Inspiratie: wat gebeurt er als je boos bent?

- Filmpje Akwasi.
 - Hartvraag: wat merk jij als je boos wordt?
 - Tekstvraag: wat gebeurt er in je hoofd? En hoe kan je rustig worden?
- Tekst 'Stoom uit je oren' voorlezen.
 - Hoofdvraag: wat heb je onthouden van de tekst?
- Tekst zelf lezen.
 - Tekstvraag: wat leer je over boos zijn? Onderstreep dit.
- Werkblad boos zijn
 - Links: wat heb je geleerd over boos zijn?
 - Rechts: wat gebeurt er bij jou?

Stoom uit je oren!
Wat gebeurt er als je boos bent?

Office on the web Frame

STOOM UIT JE OREN

Feiten over boos zijn	Waar word jij boos van? Wat zie je aan de buitenkant? Hoe wordt jij rustig?

Bron: <https://www.rijketeksten.org/zoek-rijke-tekst/stoom-uit-je-oren>

<https://schooltv.nl/video-item/rechill-boos>

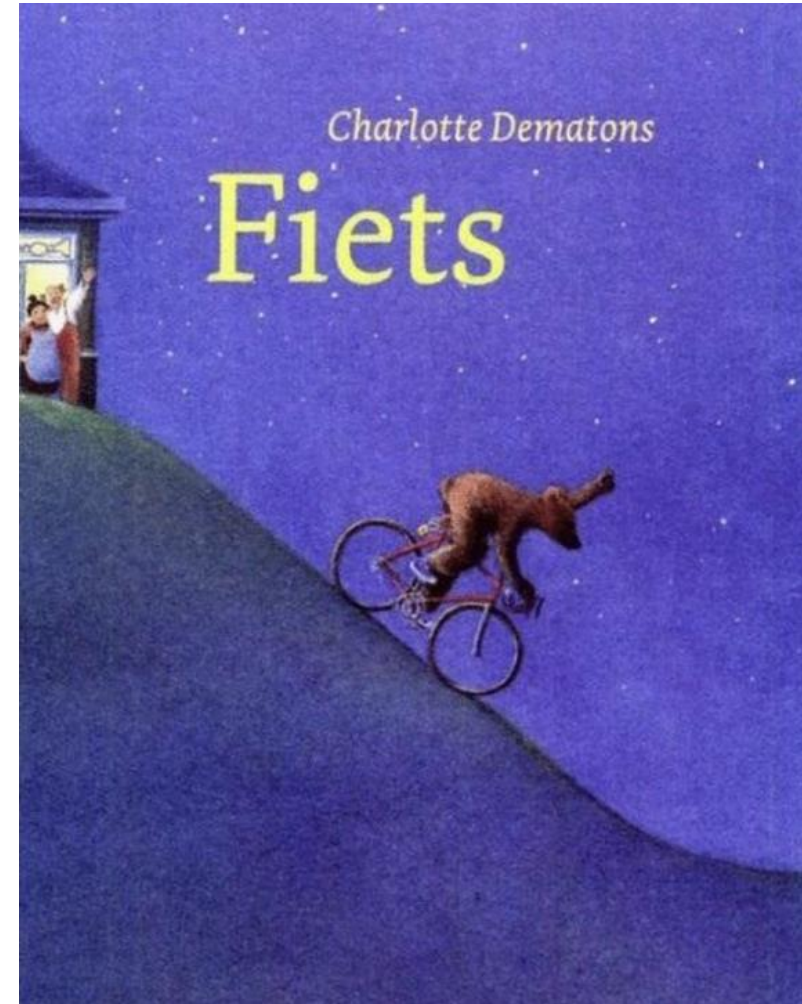
Hoe gaan we om met kinderen die nog minder Nederlands spreken?

- In gemengde groep mee laten doen?
 - Ook veel klankonderwijs/technisch leesonderwijs
 - Je kan ze ook soms/één keer per week mee laten doen
 - Verschil wel/niet leesonderwijs gehad in eigen taal
- Zelfregulatie: op eigen niveau en initiatief laten instappen
- Tekstdekking?
- Inzetten van moedertaal/vertalen
- Meer scaffolding en pre-teaching
- Veel (meer) voorlezen en herhaald voorlezen
- Niet te veel zelf laten lezen
- Prentenboeken met voor de leeftijd interessante thema's
- Prentenboeken in alle talen
- Niet te vage/impliciete (prenten)boeken met veel beeldspraak/poëzie

Voorbeeld prentenboek met interessant thema

taal
vorming

Voorbeelden meertalige boeken

taal
vorming

MEERTALIGHEID IS EEN CADEAU!

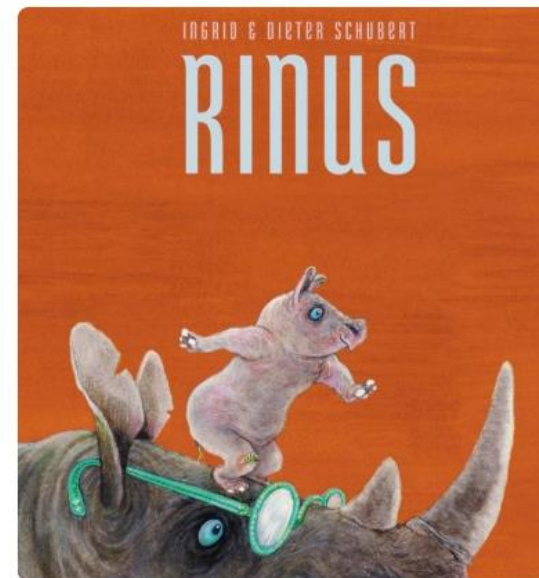
Prentenboeken in alle talen

Wil jij een verhaal in je favoriete taal horen? Of de taal van je buurjongen, je oma of je klasgenootje? Wij geloven in de kansen van meertaligheid. Onze vrijwilligers hebben de leukste prentenboeken voor je vertaald en lezen ze voor in hun eigen taal. Veel luisterplezier!

Alle boeken

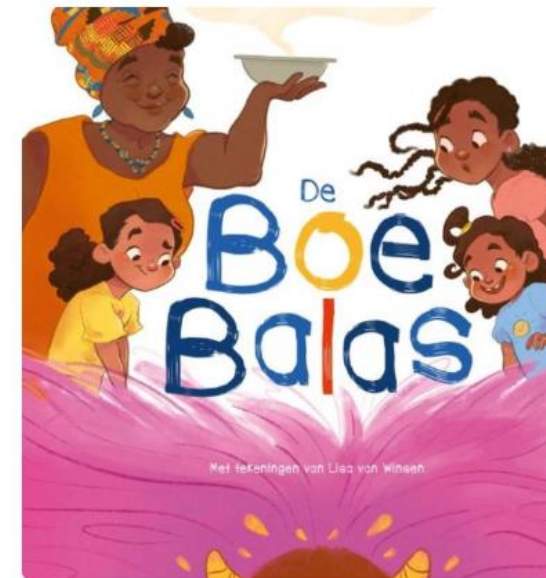
▶ In de klas

Pero primero
atrape un
monstruo!

Rinus

> Lees verder

De Boebalas

> Lees verder

Bronnen

- Dumon Tak, B. (2021). *Een tijger in je bed*. Querido.
- Dumon Tak, B. (2024). *Dit boek is vóór de wolf*. Querido.
- Van Koeven, E. & Smits, A. (2020). *Rijke taal, taaldidactiek voor het basisonderwijs*. Boom uitgeverij.
- Rijketeksten.org
- Werkman, E. (2021). *Walvissen in de wind, en meer fantastische uitvindingen uit de natuur*. KNVV uitgeverij.

Wissel uit

- Op welke manier wordt er in jouw school nu gewerkt met rijke teksten?
- Hoe zou je willen dat er (over pakweg 2 jaar) bij jou op school gewerkt wordt met rijke teksten?
- Wat is daarvoor nodig? (denk aan kennis en vaardigheden team, beleid, randvoorwaarden, leiderschap, organisatie, initiatief....?)

Interesse?

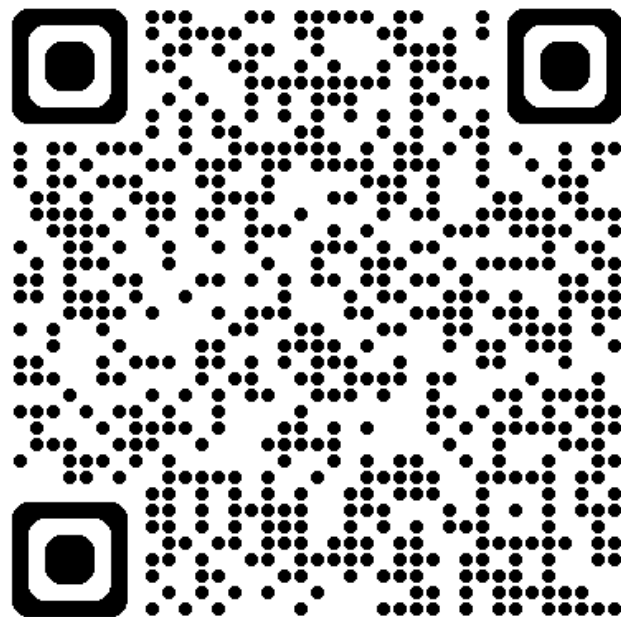

- Vul het formulier in
- Mail/bel Jolijn Kromhout
(info@taalvorming.nl/ 06-519 83 884)
- www.taalvorming.nl

Of doe met je groep 6/7 mee aan het brievenproject... 😁

Hoe vond jij deze middag?

Scan de QR-code en vul de evaluatie in!

Waar vind ik rijke teksten?

<https://www.wetenschapdeklasin.nl/activiteiten>
(bovenbouw)

<https://www.gezondheidsplein.nl/menselijk-lichaam/item30719> (bovenbouw)

<https://natuurwijzer.naturalis.nl/> (middenbouw en bovenbouw)

<https://rangers.wwf.nl/> (middenbouw en bovenbouw)

<https://willemwever.kro-ncrv.nl/onderwerpen>
(middenbouw en bovenbouw)

<https://www.npo3.nl/3opreis/artikelen> (midden en bovenbouw)

<https://www.oneworld.nl/> (bovenbouw)

<https://www.ikhebeenvraag.be/> (midden en bovenbouw)

<https://artikel.nl/> (bovenbouw)

<https://www.jeugdbieb.nl/index.php> (midden en bovenbouw)

<https://www.nemosciencemuseum.nl/nl/ontdek/> (midden en bovenbouw)

<https://www.docukit.nl/> (onder, midden en bovenbouw)

<https://www.kidsweek.nl/> (alle bouwen) (Sam Sam is samengegaan met Kidsweek)

<https://rijketeksten.org/rijke-teksten/> (alle bouwen)

<https://www.klassenteksten.nl/> (alle bouwen)

<https://www.nationalgeographic.nl/> (bovenbouw)

<https://natuurwijzer.naturalis.nl/themas> (midden en bovenbouw)

<https://www.oneworld.nl/> (bovenbouw)

<https://decorrespondent.nl/> (bovenbouw)

Verschillende kranten

En nog veel meer..

Verwerkingsvormen

De verwerkingsvorm vloeit voort uit het proces, dus is elke keer anders. Voorbeelden:

- Strip
- Tijdslijn
- Een piepklein genrettekstje, bv. een werkblad met een stelling
- Een tekening die de tekst verduidelijkt
- Bij een tegenstelling in de tekst: twee tekeningen maken
- Het belangrijkste geleerde in één zin formuleren
- Een 'conclusie' schrijven of tekenen, passend bij het onderwerp:
 - Welke tent kies je en waarom?
 - Wat gebeurt er bij jou als je boos bent?
 - In het bootje opschrijven: wat moet je allemaal meenemen
- VENN-diagram
- Bij fictie: stukje verder schrijven aan het verhaal
- Woordenlijst op het bord
- Gedachtenwolk op het bord
- Informatieposter
- Iets knutselen
- Een stappenplan-werkblad (bijvoorbeeld bij een recept)
- Een lijst met voor- en nadelen
- Een stop-motion filmpje
- Iets bouwen en daar een beschrijving bij
- Op het bord/op een flap samen iets maken, bijvoorbeeld: waarom wel/waarom niet?
- Een tabel invullen met gegeven 'variabele'
- Infographic maken
- Stroomdiagram
- Voorwerpen uit verhaal categoriseren

Essentie is: hoe trek ik conclusies, moet ik die vasthouden om later te gebruiken ja/nee, waar wil ik ze mee laten oefenen, wat werkt goed in mijn klas daarvoor.